

Előfizetési árak:

postán vagy házhoz küldve:
 Egész évre . 24 kor.
 Félévre . 12 kor.
 Negyedévre . 6 kor.
 Egy hónapra . 2 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egyhasábos petit sor
 10 fill. vagy egy □ cm.
 hely 4 fill. — Nyílttér
 és magánérdekű ismer-
 tetés soronkint 40 fill.

Megjelenik naponkint
 reggel 6 órakor,
 hétfőn vagy ünnep után
 déli 12 órakor.

Szerkesztőség: Kossuth-uteza 19.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felelős szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-uteza 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű ismertetések felvétele.

Közköztatásügyünk.

Debreczen, márczius 20.

(Sz. P.) A közköztatásügy még mindig nem érhetett fel azon magaslatra, melyet a haladó kultúra méltán követelhet meg minden oly államtól, mely az emberiség történelmében számot tenni akar. Egyike ez még most is az állam legmosztohább gyermekeinek, habár az évi költségvetések tárgyalása arról győz is meg bennünket, hogy a nevelésügy előbbvitelére tekintetében a képviselők összesége egyetért s a legmesszemenőbb áldozatoktól sem riad vissza, ha azzal a közköztatásügy érdeke mozdittatik elő.

Tegnap kezdte meg a vallás-és közköztatásügyi költségvetés tárgyalását a képviselőház. Szomoruan érintette a Ház tagjait az elnök azon kijelentése, hogy Wlassics miniszter, közköztatásügyünk derék vezére, a nemzeti szellemben való nevelés lelkes előmozdítója, megromgált egészségi állapota miatt nem lehet jelen költségvetés tárgyalásán. Bizonyára ez a hír nemcsak a képviselőházban, hanem országszerte kelt fájdalmas érzést.

A miniszter aspirációi, mult évben kivívott sikerei, a tanügy terén tett nemzeties alkotásai a tett alkotásokról való beszámolást megelőzni szokott bevezető beszédben bizonyára a legfényesebb eredmény-

ről tettek volna kijelentést s az általános képből kidomborította volna a miniszter azokat a nemes irányu intézkedéseket, melyeket tárczája keretén belül oly lelkes igyekezettel, a jövőbe látó ihlettel iparkodott megteremteni magyar hazánk művelődése, nevelésügye felvirágoztatása érdekében.

Ő volt az, ki hideg közönyéből fel tudta ébreszteni a társadalmat s megmutatta neki az utat az eszménység felé és az ő lelkes, felhívó szózatának köszönhető, hogy az oktatásügy ma már nem olyan ismeretlen fogalom többé, melyért laikus ember érdeklődni sem tartja méltónak, hanem varázsigeikkel beírott jelszó, minden honszerető szivbe, melyért tenni, áldozni s előbbhaladásáért munkálni szent kötelesség.

Közköztatásügyünk az ő minisztersége előtt sok tekintetben a felszeg intézkedések bénító hatása alatt állott. A nemzetiségeket a magyar állameszmének megnyerni volt ugyan ezélja a közköztatásügy minden vezetőjének, de az ehhez juttató eszközöket nem választották meg úgy, hogy eredménynyel járt volna. Állami iskolákat állítottak fel a nemzetiségek között a legjobb szándéktól vezéreltetve, de a nemzetiségek félreértelmezték a nemes szándékot s a hatást ellenhatással igyekeztek megsemmisíteni.

Wlassics miniszter itt is megtalálta a helyes középutat. Mig egyrészt a nemzetiségi vidékek tanügyét is élénk figyelemmel kísérte s államellenes működésüket már csirájában elfojtotta, addig a negyedszázad alatt elhanyagolt magyar népoktatásügyet állami iskolák felállításával a virágzás tetőpontjára emelte s e párhuzamos akcióval megalapította az egyedül helyes és ezélszerű kulturpolitikai elvet.

Általános helyesléssel fogadta a magyarság emelése, oktatásügyének fejlesztése érdekében kifejtett nézeteit a miniszternek az egész képviselőház. Örömmel vétetett tudomásul, hogy a nemzeti szellemben való nevelés elvét érvényesíteni akarja a közköztatásügy minden ágazatában. Uj tanárképző felállításával új korszakot indít meg a tanárnevelésnél s lelkének minden igyekezete odairányul, hogy a nemzeti nevelés megteremtője legyen az egységes nemzeti államnak.

Ily gondos kezekben lévén létevé közköztatásügyünk, a jövőt illetőleg a legszebb reményekkel kecsegtethetjük magunkat. Közel az idő, hogy a nevelésügy iránti meleg érdeklődés mind nagyobb lángra lobban, s a hivatott vezér eszméi talajt vernek a nemzettest szivében.

Őszintén sajnáljuk, hogy oktatásügyünk derék vezére nem fejthette ki nézetét a Házban, de hisz-

TÁRCZA.

Egy boldog ember.

— Történeti elbeszélés. —

Irta: Király Miklós.

II.

Napok óta találkoznak Sztambul utczáin egy gyászba öltözött asszonynyal a jámbor müzümánok.

Ki ez az asszony? — nem kérdezi senki. Mintha ismerős volna mindegyik előtt, hiszen napoként találkoznak ilyenekkel az utczán. Magyar nő, valamelyik rabnak a neje, testvére vagy édesanyja, aki férjeért, testvéreért vagy fiáért jött könyörögni, hogy bocsássák szabadon.

— Könyöröghetsz azért, jó asszony, mig élsz a világon. Ezért bizony kár volt oly messziről ide fáradnod, — gondolják a jó emberek, s szánakozó tekintet vetnek a szomorú asszonyra — s sietve látnak dolguk után.

De ez az asszony nem olyan asszony, mint a többi asszonyok, akik eljöttek ma s visszafordulnak holnap, lemondva minden reményről, hogy valaha láthassák azt, akinek látásáért idáig fáradtak. Nem, ez nem azok közül való!

Ez a nő nem riad vissza semmitől. Ha elutasítják egyik helyről, kikergetik a másiktól, elmegy harmadik, negyedik, ötödik

helyre, s ha nem boldogul sehoh: a Padischa színe elé fog kérekedni, annak fog rimázkodni, az előtt fog esedezni, hogy szenvedő férjét, az ő ártatlan gyermekei édesatyját bocsássa el ő vele haza, az édes hazába, mert ő megőrül, ő meghal, ha férjét nem láthatja, ha nem beszélhet vele, ha haza nem viheti.

Nem azért jött ő járatlan ösvényeken, sziklatetőkön keresztül, hol ruháját foszlányokra tépte, lábait véresre hasogatta a szurótövis, a vadvenyige; nem azért éjszakázott ő hűvös, hideg ejjeleken sötét rengetegekben vadállatok tanyáján; nem azért túrt ő kínzó éhséget, epeasztó szomjúságot, hogy férjét ne láthassa, ne beszélhessen vele, a kinek csupán látásáért ezerszer adná életét oda. Óh, mert az ő szerelme megmérhetetlen, az ő szeretete nagyobb, mint Lomnicznak sziklabérece, s mélyebb mint a mélyes Ozeán. E szeretet adott neki erőt, hogy megtehesse a hosszú, fáradalmas utat, e szeretetért fogja megsegíteni, megáldani Isten, óh, mert az Isten maga is csupa szeretet!

E nő, kit Isten földi áldásainak legszébbikével, legmagasztosabbikával, a mindent pótló forró szerelemmel ily nagy mértékben ruházott fel: Török Margit, Nyári Lőrinczné volt.

A leáldozni készülő nap végsugarai megárazozzák az „Aranyszarv“ sima tükrét s a karesu minarettek csucsait; a tenger felől

balzsamos illatot, édes, csábító dallamok hangjait hozza az esti langy szellő. A természet oly szép, oly megragadóan fenséges, minő csak keleten lehet.

Török Margitot mindez nem érdekli. A természet szépsége nem tudja felvidítani, megvigasztalni; borongó lélekkel siet Sztambul egyik szűk sikátorán keresztül a „Hét-torony“ felé, a hova hét nap óta jár anélkül, hogy férjét csak távolról is megláthatta volna.

A szomorú emlékü épület kapujában egy török tiszt áll, a ki Török Margit előtt ismerősnek tűnik fel s úgy rémlik előtte, mintha e férfiuval már találkozott volna valahol.

Bátran lép tehát elébe s török nyelven köszönti a deli termetű, sugár szép ifjút, a ki barátságosan viszonzva üdvözlését, nyájas hangon kérdi:

— Magyarhonból való ön, asszonyom?

— Igen, uram! Nyári Lőrincz felesége vagyok. Férjem itt szenved a Jedikulában, az ő látásáért jöttem ide, hogy beszélhessek vele még egyszer ez életben... s pár vigasztaló szót szólhassak hozzá, az ártatlan szenvedőhöz. Kérlek, kedves uram, ha segílyemre tudsz lenni, óh segíts meg e nemes szándékomban. Isten nem feledkezik el rólad. Ugy-e, neked is van nőd, neked is vannak szép, mesolygó, angyalarcu gyermekeid?..

A török ifju lehorgasztott fővel, komoran hallgatta e siró szavakat, s hogy a nő ne lássa megindulását s a szemében felesil-

szük, hogy megrongált egészségét a Gondviselés mielőbb meggyógyítja s ott látjuk őt tovább küzdeni a közélet porondján, kezében a lobogóval, melynek felirata a következő:

— Egységes magyar nemzeti állam!

Tisza Kálmán a protestantizmusról. A dunántúli ev. ref. egyházkerület tegnapi közgyűlésén, melyet Székesfehérvárott tartottak, Tisza Kálmán nagyjelentőségű beszédet mondott, melyből a következő részt közöljük:

Európaszerte évek óta mutatkoznak némely irányban reakcionárius áramlatok és tagadhatatlanul áthatnak azok hozzánk is s ha erőre kapnak, megzavarhatják még a felekezetek közötti áldott békét is, kárt okozva ezáltal szeretett hazánknak, a felekezeteknek s így a saját felekezetünknek is.

Mivel amellet azonban, hogy ez irányzatot észlelem s ha az erőre kap, veszedelmesnek tartom, a legnagyobb lelki nyugalommal utasítom vissza azon túlzott aggodalmakat, melyek több oldalról kifejezettek, nem egyszer gyanúsítástól sem idegenek.

Hát oly kicsinyhitűek lettünk volna már, hogy ennyitől is féljük szeretett egyházunkat, azon egyházat, mely a legnehezebb viszonyok között tudta helyzetét megállapítani és megtartani?

Ha a régibb időkre nézünk vissza, sokszor vérpad és gályarabság volt a küzdők sorsa s még anem oly régi időkben is szabadságvesztés fenyegette azokat, kik egyházunk igazainak védelmére keltek, de azért akkor megölték a veszélyeztetett érdekeket.

Akkor egyházunkat üldöző ellenséges kormányhatalommal kellett szembeállani, ma erről, hála istennek, nincsen és nem lehet szó, ma ama veszélyek nem fenyegetnek senkit; — de kétségtelenül veszélynek, esetleg romlásnak megy eléje egyházunk, ha létérdekeinek ápolásában, hiveinek tulajdonában eleve tartásában megelőznek mások, s a mi hanyagságunkat saját egyházunk javára ki is használhatják. (Ugy van!)

Ezt a veszélyt kell elhárítanunk és erre nem szükséges támadást intézni bárki ellen is, erre csak az szükséges, hogy a saját szentegyházunk kebelében tegyünk meg mindent az igaz vallásosság, a hitelvek-

hez ragaszkodás ébrentartására s ott, a hol az talán hiányzik, felébresztésére. (Helyeslés.)

S ebben aztán saját körében kell működni mindenkinek. Ne vitatkozzunk a felett, ki mit mulasztott eddig, mert az ilyen vita csak eltávolít egymástól (Általános tetszés), de egyetértőleg teljesítsük mindnyájan azt, a mi ezen a téren kötelességünk. (Élénk helyeslés.)

Kétségtelen, hogy igen tisztelt lelkészeinknek és társakul, segítőkül főleg a népiskolákban a tanító uraknak nyílik itt a legnagyobb működési tér; a lelkész által adott jó példa és buzdító szó eredményezheti azt, hogy a presbiteriumok tagjai is buzgón karolva fel szentegyházunk javát, kiterjessék figyelmüket arra is, minő az egyháziasság, a hitélet és a keresztyéni erkölcs az egyes családok körében, erősítsék a gyengéket s igazítsák a jó utra a tévelygőket. Azok pedig, kiket egyházi szervezetünk felsőbb hatósági teendőikkel ruház föl, kísérik figyelemmel az egyes egyházakban történőket, támogassák hiven a kötelességük teljesítésében buzgólkodókat és szorítsák kötelességük hű teljesítésére a hanyagokat. (Helyeslés.)

Ha mindeme tekintetben egyetértünk mind széles e hazában, ha kezét fogva hiven fogunk munkálkodni: meg vagyok győződve arról, hogy semmi veszély sem érheti szentegyházunkat. (Helyeslés.)

Lehet, hogy mint ez máskor is történni szokott, ezen egyszerű szavaim is félre fognak magyaráztatni és intenzióim gyanúsítottatni, de ezzel nem törődöm s ne méltóztassanak önhittségnak, de csakis egy öreg ember önrézetes nyilatkozatainak venni, hogy ezzel soha sem törődöm s ha egyszer azt éreztem, hogy valami kötelességem, soha se gondoltam azzal, mi következése lesz annak reám nézve. (Tetszés.)

A közoktatásügyi tárcza költségvetésének tárgyalása.

— Országgyűlési expressz-tudósítás. —

Budapest, márczius 21.

Perczel Dezső elnököl.

A napirend előtt Apáthy Péter az összeférhetetlenségi bizottság nevében jelenti, hogy Tallián Béla részén összeférhetetlenségi eset nincs.

A közoktatásügyi költségvetéshez elsőül Páder Rezső szolt.

Az iskoláknak államosítását nem sze-

reti, mert a felekezeti iskola barátja. Igaz vallásosság csak felekezeti alapon lehetséges. A minden felekezeti válaszfalat ledöntő irány csak vallástalan és önmagukkal meghasonlott ekzisztenciák vágya. Különösen helytelen, hogy nemesak ott állítanak fel állami iskolákat, a hol nincs iskola, hanem ott is, a hol felekezeti iskola van. Megütöközését fejezi ki ama legujabb furesa tanító eszköz töltött, hogy a gyermekeket színházba viszik úgynevezett ifjusági előadásra. Nemesak műérzéke fejlődik a szenge ifjuságnak az előadásokon, hanem nagyzása, túlzott igénye, érzékisége is. Sajnálja, hogy a tanárok nem mernek ez irány ellen föllépni. Kéri, hogy az iskolák túlzottságán is segítsenek.

Komlóssy Ferencz a középiskola tanári egyesületnek a fizetésemelés érdekében való kérelmét ajánlja a Ház figyelmébe. Kimutatja, hogy alig 120—130,000 az a különbözet, a melylyel a tanárok kérését teljesíteni lehet. Határozati javaslatot nyújt be, melyben utasítani kívánja a kormányt, hogy a középiskolai tanárok fizetésének rendezéséről az 1893. IV. törvényezikk értelmében póthitel útján gondoskodják. (Helyeslés.)

Major Ferencz. A középiskola egységesítésének a hive. Nem barátja azonban a polgári iskoláknak és azt hiszi, hogy a középiskola egységesítésével és a középiskola fejlesztésével mellőzni lehet a polgári iskolákat. Nem helyesli, hogy a népiskola termében a kereskedelmi és gazdasági tárgyak is helyet foglaljanak. Felhívja a kormány figyelmét az egyetem orvosi karán tapasztalható hiányokra. Abszurdumnak tartja, hogy az orvosi szigorlatok után a kész orvosok még külön igazságügyi orvosi vizsgát követelnek.

Sürgeti a műgyetem megépítését, már azért is, mert évente 40.000 forintot fizetnek el bérházakra, melyekben a műgyetem egyes termeit el kell helyezni. A költségvetést magát, általában elfogadja. (Helyeslés.)

Lázár György beszélt azután. A népiskolai törvény revízióját sürgeti. Teljesen egyetért a középiskolai tanárok fizetése rendezésében Komlóssy Ferenczszel, de felhívja a kormány figyelmét a kegyesrendi tanárok helyzetére is. Olvasta, hogy a rendet válság fenyegeti. Az aggodalom — a mint utánjárása folytán megtudta, — nem alaptalan. A tanárképzés évi 60—70000 frt deficitet ró a rendre és kiapadt már minden forrása. Azt hiszi, hogy ezt a hazafias rendet annak az államnak kell kisegítenie, mely az állam

lanó könyveket: fel s alá kezdett járni a kapu alatt.

Az ügyes asszony azonban látta mindent s észrevette a rezgő hangról, melylyel a török ifju mondá:

— Ismerem Nyárit, hallottam gyalázatos elárulatasának hírét. Kegyedet rég figyelemmel kísérem; ma egy hete az öreg Alinál — hol kegyed szállva van — találkoztam is önnel, asszonyom. Az éjjel ismét elfogok menni nevelő atyámhoz, a jó öreg Alihoz, várjon rám kegyelmed, ott leszek.

E szavai után gyorsan eltűnt az ifju török, önmagára hagyva Nyári Lőrinczét háborgó lelkével.

A kapuban két fegyveres katona jelent meg, kik a bánatos asszonyt durván utasították el.

Sok idő telt el e jelenet után.

Török Margit beszélt férjével, keblére szoríthatta — habár a börtön falai közt is — azt, kit oly forrón szeretett e földön.

— Vigasztalást, bátorítást öntött az angyali nő szenvedő férje elesüggéd lelkébe:

— Ne féljen, mert Isten nem hagyja el az ártatlanokat, nem hagyja el a benne bizókat; nem hagyja el őt sem, csak legyen erős hittel, buzgó reménységgel...

Ez órától Nyári Lőrinczet mintha kicserélték volna.

Eddig a hü szolga nem győzte vigasztalni, nem győzte éleszteni szívében a hitet,

hogy meg fognak még ők szabadulni, meg fogják látni hazájukat, a hol majd olyan boldogok lesznek...

Nyári Lőrincz csak a fejét rázta:

— Ne mond, ne biztass, édes szolgám; e falak közül nincs szabadulás, nincs menekvés, csak a halál karjaiba.

Nejével történt találkozására óta ő lett a vigasztaló.

Most is, midőn egy rut, zivataros éjszakán a börtönbe lépünk, az egymáshoz lánczolt két szerencsétlen embert egy szegletben ülve s beszélgetve találjuk.

Mintha sirbörtönben volnánk s koporsóikból kikelt ijjesztő rémeket látnánk.

— Ne félj, kedves szolgám! — szabaduljunk ki csak egyszer innen az elátkozott helyről, sohse bocsátlak el magamtól többé sehova. Együtt leszünk, együtt örülünk, együtt bánkódunk...

— Nem tudom én édes uram, ha ki szabadulunk-e valaha? — feleli bánatos hangon a hü szolga, nyirkos, rothadt szalma fekhelyét igazítva. — Feküdjünk le, jó uram. Kívül ugyancsak rut idő van. Jól járnánk, ha a menydörgés ura meghallgatná imádságomat s villámával e pokoli tanyát minden bennelevőkkel egyben megsemmisítené...

— Ne beszélj így, édes fiam, én még hazámban akarok meghalni.

— No hát, a mig hazaérünk, nagy jó uram, — aludjunk egyet.

A két boldogtalan ember lehajtotta fejét s nemsokára mély álomba merült.

S mig a vihar perczről-perczre nagyobb-nagyobb erővel dühöng s a cikázó villám rémes dörgése egymást váltja fel: Nyári és szolgája összelelközve esendesen alusznak. Nem hallják a zivatar zugását, a villámos ég haragos dörgését, rémes esattogását... nem, mert lelkük messze jár, kedveseik körül lebeg... ott viraszt, ott öröklik azoknak álmai felett!...

... A börtön ajtaján mintha valaki koczogtatna; vagy talán a vihar zörgeti azt? Nem, a zár elfordul, a nehéz vasajtó csikorogva fordul meg sarkaiban... s a küszöbön egy daliás ifju török jelent meg, fáklyával kezében:

— Ébredj Nyári Lőrincz, szabadulásod órája elérkezett!

Odamegy hozzá, féltérde ereszkedik az összelánczolt két rab lábainál s rázogattja, költögeti hol egyiket, hol másikat, halkán, suttogón rebegve:

— Ébredjetek! Keljetek fel! Ne aludjatok most, csak most ne. majd máskor... minden percz drága, minden óra egy örökkévalóság most. Ébredjetek! ébredjetek!

A mély álomból nagysokára fölvert rabok esendesen másik oldalukra fordulnak s álmosan dadogják:

— Ne háborgass! Ne háborgassatok!

Az ifju török egy szegletbe támasztja fáklyáját s két kézzel ragadja meg Nyárit, úgy huzza fel erővel fekvőhelyéről.

kulturájának századokon át emelője volt. A harmadik egyetem felállítását már késettől nem lehet. Ez a harmadik egyetem ügyének a végtelenségig való elhalasztása, mert nincs egyetem, melynek a fejlesztése valaha kifejezhető lenne. A költségvetést elfogadja (Helyeslés.)

Berzeviczy Albert a budapesti egyetemről, majd a kolozsvári egyetemről szól, mely valóban kulturális missziót, hazafias feladatot teljesít s élénken ellentmond annak a skepsisnek s azzal szembeállásra szólít, mely a harmadik egyetem felállítására irányában több oldalról nyilvánul.

Komjáthyval polemizálva azt mondja, hogy az a veszély, melyet Komjáthy kiált, nincs meg. Nem a nemzet közönyös, mert ez volna az igazi baj, — hanem egyszerűen a nemzet nem látja oly nagyra a veszedelmet. 30 év óta igenis nagy haladást tett a nemzet s nincs oka valami rémes veszélytől tartani. — Abban sinés igaz Komjáthy, hogy az 1868-iki nemzetiségi törvényt ráoktrojálták a nemzetre; ellenkezőleg, egy diadalmas harcra befejezése volt. Akkor a nemzetiségek szét akarták darabolni az országot nemzetiségi vidékekre. Azonban hiszen azok a törvények, melyek 1868. óta keletkeztek, mind előrehaladottabb nemzeti álláspontot foglalnak el. És ezeket a szabadelvűpart alkotta.

Komjáthy: És hogy van végrehajtva?

Berzeviczy: A hogy a viszonyok megengedték. Ha a kormány a nemzetiségi vidékeken annyi állami iskolát nem állított volna, még több elítélésodott községről lehetne beszélni. Melegen szól ezután az országos ifjusági tornaversenyekről. Az az ország, mely százazreket áldoz löversenyekre, áldozhat kétszázazre forintot erre a célra. — A képzőművészet terén tulprodukezióval találkozunk és ennek főokát az új irányban látja. Figyelmeztet arra, hogy míg az új divat termékei nem találhatnak vevőre, addig néhány elhunyt művésznök hátrahagyott műveit szétkapkodják.

Melegen szól a vidéki muzeumokról és az iparművészet érdemeiről.

A költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

Öt perc szünet.

Szünet után

Zsilinszky Mihály államtitkár előbb a budapesti egyetemekre vonatkozó megjegyzésekre reflektál. Majd a művészetről beszél s halálával emlékezik meg az Andrássyakról, Berzeviczyról, Hock Jánosról, a kik a művészet terjedése érdekében nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is nagy jó-

akaratot fejtenek ki. Kiválóan fontos e téren, hogy az ifjak művészeti érzéke fölébresztesse. E tekintetben a vidéken a tanárok nyári tanfolyamokat rendeznek. De a népiskolákban és polgári iskolákban is fali táblák állítottak be, melyekkel a hazafias művészet oktatása a cél. (Helyeslés.)

Komjáthynek ő is csak azt felelheti, hogy a magyar faj nincs oly veszedelemben. A baj abban volt, hogy gazdáink, pl. az oláh vidékeken a eseléség kedvéért megtanultak oláhu, holott egy kis erélylyel megtaníthaták volna azokat magyarul. Egész ezredévünk nem tud oly sokat felmutatni a magyarosítás terén, mint az utolsó 33 év alatt. Hiszen például Mátyás királyról mindent el lehet mondani, csak azt nem, hogy magyarosított. Az olasz nyelvet, azt igenis, hatalmasan kultiválta. Báró Eötvös József volt az, aki a magyar nemzeti alapot lefektette s ez alapon fejlődöttünk tovább szerencsésen.

Az államtitkár ezután Wlassics minisztert védi a támadásokkal szemben s bizonyítja, hogy ő sok nagy ideát kezdeményezett s valósított meg, mint a testi nevelés, a női iskolák fejlesztése stb. Józanul és és lelkesen fogja fel hivatását.

A felekezeti iskolákat nem akarják megszüntetni, az erőszakos állmosítás a miniszter intenciója ellen van.

Beszéde végén lelkes hangon emlékezik meg a haza kulturális felvirágzásáról s a költségvetést elfogadásra ajánlja. (Éljenzés.)

Szell Kálmán miniszterelnök válaszol Komjáthynek.

Szell Kálmán miniszterelnök nagy érdeklődés között jelenti ki, hogy Wlassics Gyula kultuszminiszterrel mindenben egyetértett.

A kultuszminiszteri tárcza költségvetését általánosságban elfogadták.

Következtek a részletek, amelyeknél több tételt fogadtak el.

Szell Kálmán miniszterelnök betérjesztette a kvótabizottság választását.

Hosszabb vita fejlődött ki, de csak holnap határoznak.

Pichler interpellációja a kereskedelmi miniszterhez:

Van-e tudomása arról a miniszter urnak arról, hogy állítólag az államilag garantált es. kir. szab. kassa—oderbergi vasut finanziaális kezelésében évek óta órási visszaélések és sikkasztások történtek, melyek által évek óta a vasut jövedelme tetemes

összegegel károsodott meg, mely összeget a vállalt garancia folytán a magyar állam volt kényszerülve évenként megteríteni.

2. Igaz-e, hogy a vasuti kezelés és a sikkasztott összegek megállapítására a kereskedelmi miniszter egy kormánybiztost küldött ki.

3. Igaz-e, hogy ugyanezzel a céllal az osztrák kereskedelmi miniszter is egy kormánybiztost küldött ki.

4. Ha a fentiek megfelelnek a tényeknek, hajlandó-e a miniszter ur annak idején a kormánybiztos működéséről beszámolni?

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

Stefánia esküvője.

Görcz, március 21. Imár kétségtelen, hogy Stefánia özvegy trónörökösnet és Lónyay Elemér gróftól holnap délelőtt tíz órakor a miramerei kápolnában esketik. Gróf Lónyay ma Triesztből átment Miramaréba menyasszonya látogatására. A gróf csak néhány óráig marad Miramarében; estére ismét visszajön Triesztbe és csak holnap reggel közvetlenül az esküvő előtt megy ismét át Miramaréba. Erzsébet főhercegnő ma délelőtt hagyta el a kastélyt. Triesztből táviratozzák nekünk, hogy a bucsuzás anyja és leánya közt szívzaggató volt. Az özvegy trónörökösnet egész kíséretével ott volt a pályaudvaron és addig nézett a vonat után, amíg Erzsébet főhercegnő zsebkendőjének lobogását látta. A miramarei kastélyban a holnapi esküvőre minden előkészület megteszték. Az esküvőn csak nagyon kevesen lesznek jelen.

Az osztrák-magyar bank főtanácsulése.

Budapest, március 21. Az osztrák-magyar bank főtanácsának holnapra Budapestre hirdetett ülését Bilinski lovag bank-kormányzó megbetegedése miatt a jövő hétre halasztották.

A konstantinápoly-konstanzi kábel.

Konstantinápoly, március 21. Német részről nemrég megkérték a portát, hogy a konstantinápoly-konstanzi kábel torkolatának a helyét jelölje meg, mert a németországi kelet-európai társaság nemsokára el-

— Én vagyok itt, Nyári Lőrincz! Ismersz? Én vagyok itt Jussel aga, a Hét-torony börtönügyelője. Siess, siessetek, készüljétek... Menjünk ki gyorsan a friss levegőre, mert megfulladok én itt. Künn szélröptü paripák várnak reánk. Én is megyek veletek haza, hazámba, a szép magyar honba...

Nyári Lőrincz szemét-száját eltávo hallgatta a török nyájaskodó, ösztönző szavait s fejét csóválva szomoruan feleli vissza annak:

— Nem hiszek töröknek.

A török letérdelt:

— Esküszöm az élő Istenre, a hatalmas Alláhra, s egyetlen profétájára, hogy igaz az, a miket beszélek. Meg akarlak szabadítani benneteket, hiszen én is magyar vagyok. Gyermekkoromban hoztak ide, török hitben neveltek fel s most keresztényen nevetem sem tudom... Oh! csak azt tudnám, ki volt édes anyám... az ifju sirva fakadt, két tenyerébe temetve arcát.

— Jertek tehát. Uram, minden el van készítve az utra, a kapuban felnyergelt paripák várnak reánk, az örök szemét hunytak, nem tartóztatnak fel; megvesztegettem őket azon erszény tartalmával, a melylyel áldott lelkű nőd ajándékozott, meg engemet a miért bebocsátottam hozzád, hogy beszélhessen veled... Emlékszel-e még azon órára jó Nyári Lőrincz?

Nyári még mindig kételkedő tekintettel nézte végig az ifjut:

— Ha megessalnál, jó reneget!

— Ha megessalnálak Nyári Lőrincz, jme itt van kardom, elégtételt vehetsz magadnak.

Leoldá kardját és átadta Nyárinak.

Nyáriban a fegyver illetekor feléledt a bajnoki vér s mintegy parancsolólag kiálta fel:

— Menjünk, édes szolgám!

De hirtelen, mintha megbánta volna a mit most mondott, szomoruan nyújtá a kardot az ifju töröknek vissza, s visszaesve fekhelyére, bánatos hangon mondá:

— Nem veszem hasznát kardodnak jó renegát! Mi nem mehetünk, mi nem szabadulhatunk ki börtönünkből soha szökve, mert nézd: mi össze vagyunk lánczolva.

Mint forgószél fordult meg s nyargalt ki a török; s a másik perczben már nehéz kalapácsesal kezében állott a rabok előtt:

— Verjétek le a vasat lábaitokról!

A két szerencsétlen elkezdte verni a vasat, de az erős, vastag békón a gyenge ütések nyomai sem látszóttak meg. Majd az ifju török vette kezébe a pörölyt, de csakhamar átlátták, hogy ezen az uton nem fognak boldogulni.

Mi tevők legyenek? A békókulesot nem kerlthetik meg; így összelánczolva nem

szökhetnek meg; az idő pedig sebesen halad... Szegény törököt a hideg verejték kezdte verni...

— Nincs menekülés, nincs szabadulás! — sóhajtott Nyári, s ujra visszadőlt fekhelyére.

A szolga ülve maradt. Busan tekintett, hol a törökre, hol kedves urára, Nyári Lőrinczre:

— Add ide, uram, még egyszer azt a kalapácsot, hadd próbáljam meg...

S alig veszi el a pörölyt, békós lábát a földön kinyújtva, egy irtózatoss csapással alsó lábszárcsontját kettétöri s az elvált lábszárdarabot békóstól együtt Nyári ölébe dobja és — eszméletlenül terül el a börtön nyirkos küszöbén...

A török hátratántorodott az iszonyu látványra!...

De nem volt veszteni való idő. A szerencsétlen lábából patakként ömlött a vér. A török hirtelen köpenyét hasította ketté, annak felével erősen bekötözve a csontkálát s vállára kapva az eszméletlent, indult kifelé Isten szabad ege alá, a hol még most is erősen dühöngött a vihar.

Nyári Lőrincz, kezében hűséges szolgálója békós lábszárcsontjával, sirva követte nemesszivü megszabadítóját.

(Folyt. köv.)

készül a kábel készítésével. A porta még nem válaszolt a kérdésre. Mindazáltal ki-
zártak tartják, hogy a kábelrakás megke-
zdése akadályokba ütköznék, noha az egyez-
mény tervezete még nincs aláírva, mert egy
íradé biztosítja a német engedélyeseknek a
kábelrakás és üzembehelyezés jogát, úgy,
hogy ennek a már eldöntött ügynek mai
állásán az angol The Eastern Telegraph
Company-nak sem első felszólalása, sem
netaláni későbbi tiltakozásai semmit sem
változtathatnak.

Az egyetemi ifjak gyűlése.

Budapest, márczius 21. Az egyetem
kupolatermében az egyetemi ifjuság a bécsi
szász diákok ügyében gyűlésezett, melyen a
debreczeni akad. ifjuság is képviselve volt.
A gyűlés oly határozati javaslatot fogadott
el, a melyben a szász diákok eljárását *elité-
lik, megvetik és hazaárulóknak* bélyegzik.

Gyűlés után a nemzeti színház elé vonult
az ezerfőnyi ifjuság, hol Keglevichet abezu-
golták; innen az opera elé vonultak, de a
rendőrség közbelépett és többeket az őrszo-
bába vittek.

A francia orvostudományi akadémiából.

Páris, márczius 21. Az Akadémie de
médecin külső tagjává nevezte ki Albert
bécsi tanárt.

Nagy ékszerlopás a fővárosban.

Budapest, márczius 21. Az utóbbi idő-
ben a betörők megint erősen graszálnak
fővárosban és sűrűn ismétlődnek az olyan
esetek, a mikor a gonosztevők álkuleszal
nyitnak be a kiszemelt helyre. Az elmúlt
éjjel ilyen módon nagyszabású betöréses
lopás történt a fővárosban, még pedig egy
élénk forgalmi helyen, az akácfa-utczában.
Hölczel Bertalannak, az akácfa-utca 64.
szám alatt van az ékszer üzlete. Este 8
órákor bezárták a boltot. Az éjjel aztán az
üzletben betörés történt s a gonosztevők, —
mert valószínű, hogy többen voltak, száz-
hatvan korona készpénzt és nagyobb
mennyiségű ékszert vittek el magukkal.
Összeszedtek órákat, gyűrűket, láncokat,
fülbevalókat, a melyeknek az értéke mint-
egy 12 000 koronára rug. A betörés nyilván
még az esteli órákban történt, mert éjfélkor
egy éjjeli őr észrevette, hogy az üzlet aj-
taja nincs bezárva. Erről a fölfedezésről
rögtön értesítette a házmezt, a ki viszont
sietve értesítette Hölczelt a betörésről. A
rendőrség még az éjszaka megkezdte a nyom-
ozást. Igen valószínűnek látszik, hogy a
betörést olyanok követték el, a kik a helyi
viszonyokat alaposan ismerősök.

A dél-afrikai háboru.

Fokváros, márcz. 20. (Reuter.) Milner
kormányzó kiáltványt bocsátott ki, amelyben
közveteszi, hogy a birodalmi kormány nem
ismeri el Transvaalban vagy Oranje szabad
államban lévő földbirtokok, bányák vagy
vasutak eladását, avagy a transvaali vagy
oranjei kormánytól engedélyezett koncesz-
ziók megterhelését.

London, márczius 21. Roberts lord egy
tegnapelőtt kelt bloemfonteini táviratban azt
jelenti, hogy megkapta a választ arra a táv-
íratára, a melyet Krüger és Steyn elnökökhöz
intézett a fehér zászlóval való visszaélés és
a robbanó lövedékek használata miatt. Steyn
elnök, a ki a választ aláírta, kijelentette,
hogy nagyon fájlna, ha olyan dolgok törté-
nének volna, a minőket Roberts lord távirata
említ, de Roberts lord téved. Steyn elnök
azt mondja továbbá, hogy az angol csapatok
követték el a burokra ráfogott jogtalansá-
gokat és kijelenti, hogy robbanó lövedékeket
sem nem vásárolnak, sem használatukat meg
nem engedik. Ellenben nem vonja kétségbe,
hogy Cronje táborában találhattak robbanó
lövedékeket, mert tudomása szerint a burok

elvettek az angol csapatoktól ilyen lövésze-
reket. Roberts lord megjegyzi, hogy a viz-
gálat kiderítette Steyn állításainak alaptalan-
ságát s ezért nem tartja kívánatosnak a
levélváltás folytatását.

London, márczius 21. Roberts lord
jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel:
Kitchener lord megszállta Prieskát. A transz-
vaali burok a folyón át elmenekültek. Az
angolok elfogtak 33 bur katonákat és zsák-
mányul ejtettek 200 fegyvert hozzávalóval,
más szereket és robbanó lövedékeket. Steyn
elnök ellenproklamációt bocsátott ki, a
melyben közveteszi, hogy minden polgárt,
a ki nem akar Anglia ellen harcolni, áruló-
ként agyonlővet. Bázutó föld határán kezdé-
nek a burok föllázadni.

Öngyilkos műépítész.

— Expressz értesítés. —

Budapest, márczius 21.

A kerepesi-uti József főherceg-fogadó
ban az elmúlt éjjel öngyilkossá lett egy
előkelő állású fiatal ember, a ki a vidékről
jött fel Budapestre — meghalni.

Öngyilkosságának oka, mint ő maga
mondja hátrahagyott soraiban, gyógyíthatat-
lan betegsége.

Az esetről tudósítók a következőket
jelenti:

Tegnap este 8 óra után a keleti pálya-
udvarral szemben levő József főherceg-
fogadóba beállított egy elegánsan öltözött
fiatal ember, a kinél kis kézi podgyász volt.

Szobát nyitattott magának, azután el-
ment vacsorálni, majd 10 óra felé nyuga-
lomra tért. Odaadtak neki hazaérkezésekor
egy bejelentő lapot, hogy azt töltse ki. De ő
azt mondta:

— Majd reggel! Most álmos vagyok!

Azután pedig meghagyta a szoba-
lánynak:

— Ha nem ébrednék föl magamtól,
keltsenek föl reggel 7 órákor!

Ma reggel a vendég utasításához ké-
pest, 7 órákor bezörgettek az ajtón. A ven-
dég nem felelt, sőt ismételt zörgésre se
reagált. Erre aztán benyitottak hozzá és ott
találták az idegent ágyban fekve, holtan. A
halántékán lőtt seb látszott, melyből szí-
vargott a vér, az ágy mellett pedig ott he-
vert a revolver, melylyel a szerencsétlen
ember kivégezte magát.

Minden mentési kísérlet hiábavaló volt.

Az asztalon ott volt egy cédula, me-
lyen a következők állottak:

„Az öngyilkos neve Korda Mór,
nagyváradai születésű, 33 éves műépítész
Nagyváradon. Ok: Évek óta tartó bete-
geskedésem, mely gyógyíthatatlan és utóbbi
időben elviselhetetlen, — elpusztult idegek“.

A rendőrség a holttestet elszállíttatta
a törvényszéki orvostani intézetbe és az öngyil-
kosságról táviratilag értesítette a nagyvá-
radai rendőrséget.

Itt a tavasz.

Debreczen, márczius 21.

A tegnapi mára forduló éjjel kezdő-
dik tehát a tavasz — hivatalosan. Tegnap
volt az utolsó téli idő, mivel már az enyhébb,
melegebb időszak veszi kezdetét. Eddigél
is beszéltünk tavaszról, sőt igazában meleg
napjaink is voltak, de a hivatalos tekintély
hiányzott ahhoz, hogy valóságos tavaszról,
tervényes tavaszról beszélhessünk. A tegnapi
éjjel — hála Istenben boldogult Gregorius
pápának — mindennek véget fog vetni.
Eshet holnapra akkora hó, hogy elakadjon
a vasut, lehet virradóra olyan hideg, hogy
megfagyjunk benn a szobában, fessen a ter-
mészet még olyan jégvirágot is az abla-
kunkra, mindaz nem számít, mert itt van
a tavasz.

Annyit csacsogtak már a bimbófa-
kasztó, jégpáncélt olvasztó, verőfényes, sze-
relemmel kecségető nyájas tavaszi tündér-
ről, hogy ujat mondani róla úgy sem lehet.
De nem is akarunk. A mai prózai élet úgy
sem örül olyan nagyon az efajta romantikus
scénáknak. Sokkal fontosabb dolgok miatt

örvendesz te, enyhe tündére a tavasznak,
olyan közkedveltségnek. Mert bimbó meg
zöldülő pázsit, szerelem s több efféle szép,
szép az igaz, de az sem utolsó ám, hogy te
hozod a melegen süttő napot, a mely pedig
olyan áldásos, — mert véget vet a fűtésnek.

Nem akarjuk lerontani ábrándos fele-
barátainknak felőled táplált jó véleményét,
hiszen az kegyetlenség volna. Bár némi-
képen te vagy oka óh, büvös-bájos tavasz,
hogy ez idő óta már nincs hely a — papir-
kosárban. De mi megbocsátunk neked s
örömmel telt szívvel üdvözlünk eljövendő
enyhe tavasz, megújodásnak örökös jel-
képe . . .

Felpezdülő vérrel üdvözlőnk érkeze-
sedet, mert te vagy az örökös fiatalságnak,
a soha meg nem vénülő vágyának, a soha
ki nem hűlő szerelemnek hirdetője. Te vagy
az ifju szívet, ifju lelket egészen betöltő
lázás ábrándnak, sejtelmes érzésnek szent
ápolója — üdvözlünk ver sacrum.

HIREK.

Amit csak a virágok tudnak.

**Miramar, 1900 márcz-
19-én.** Erzsébet főhercegné
asszony tegnap délután a
miramari kastély környékén
ibolyát szedett. Esti hat óra
felé igen fölhevült állapot-
ban tért haza. Az özvegy
trónörökösnek órák hosszat
ült kis leánya ágyánál.

Tudok egy délszaki kertet . . .
Sok ott a ritka virág.
De csak elrejtve virulnak
Benn' árváskák s ibolyák.

Hol nincs már homokos ösvény
S úgy sarjad a gyepezés szabadon,
Ott nyílnak méla magányban . . .
Ah, jó hely e kicsi vadon.

Jó hely, de csak busulóknak.
S ki más tévedne oda?
Jól tudják ezt a virágok —
Árvácska és ibolya.

És titkot sug egy a másnak:
Nézzétek, ki jön ide!
A halvány arcú leányka,
Kinek oly bus a szíve . . .

A holt királyfi leánya,
Kit népek szeme figyel . . .
Most árva lesz, árva egészen:
Anyját az élet veszi el.

Az élet, mely az özvegyi fátyol
Fakuló, fekete fonalat
Megfehériti idővel
S nászfátyollá szövi át . . .

Nézzétek a boldog anyának
Bus lányát . . . Ah, jó neki itt:
Nem kell mosolyognia, — sirhat
Onthatja titkolt könyeit.

Köszöntünk, árva királylány;
Mi árváskák s ibolyák
Tépj minket, tépj le magadnak,
Ha elhi tőlünk a világ.

Arczodra, a könyvtől tüzelőre,
Szoríts hűsítőül oda . . .
— Így esdekel ott valamennyi
Árvácska és ibolya.

Az ember pedig aztán
Látván az árva leányt
Igy szólak: Ime, a Fenség
Virágot szedni járt.

Im, árvácskát s ibolyát lelt . . .
S nyilván meredek helyeken . . .
Mily faradt! Ily kipirultnak
Nem láttunk még soha sem! —

Telkes Béla.

— **A német birodalom trónörököse Debreczenben.** Bülow német gárdakapitány, a birodalmi kancellár öcsöce, Grezichen őrnagy, katonai attassék, kik Vilmos német császár megbízásából jöttek Debreczenbe, hogy a német császár nevét viselő 7. huszárezred új laktanyáját megszemléljék, — tegnap délelőtt hagyták el városunkat. Az illusztris vendégek kedden délelőtt kilátogattak az új lovassági laktanyába, hol a laktanyának minden részét megszemlélték. A két katonai attassé meg volt lepve a modern, páratlan laktanya czélszerű építkezése s berendezése felett s nyilatkozatuk szerint *külföldön sem található szebb, modernebb laktanya, mint a debreczeni.* A két katonai attassé azt is említette, hogy *Frigyes Vilmos, Németország trónörököse, ki a 7. huszárezredben hadnagyi rangot visel, valószínűleg meglátogatja az ezredet s lejárását vagy ez év őszére vagy jövő év tavaszára helyezték kilátásba.*

— **Személyi hírek.** Benedek Sándor közigazgatási bíró, lapunk egykori volt munkatársa, testvére, dr. Benedek János látogatására Debreczenbe érkezett. — Lovassy Andor író, „A kis püspök” pályanyertes vigjáték szerzője Debreczenben időzik, hogy vigjátékának próbáit személyesen vezesse. — Krudy Gyula kiváló novella-író, lapunk volt munkatársa, városunkban időzik.

— **Hatvani professzor könyve.** Híres tudós Hatvani professzor a legmithikusabb alakja volt a debreczeni kollegiumnak. Ténykedései, csodatettei átmentek a köztudatba s száztizenhat év óta, — ennyi ideje, hogy eltemették, — egész irodalom támadt már, mely a magyar Faustus csodatetteivel foglalkozik. Utóbb szindarabot is irtak róla. Ideje is volna már, ha akadna író, aki komoly munkában ismertetné Hatvani életét és hatását kortársaira. Akár az egyházkerület, akár a kollegium, vagy éppen a Csokonai-kör áldozatkészségéből irattatnék meg a könyv, mindenesetre olyan mű lenne ez, mely Hatvani emléke érdekében, de azért is alkalmas volna, mert a bizonyára nagy körben olvasott könyv szintén hozzájárulhatna ahhoz, hogy a régi kollegium dicsőséges multjáról ily népszerű uton venne tudomást a nagy közönségnek az a része, mely előtt teljesen terra incognita Debreczen. Mindezt pedig annak az öletéből mondjuk el, hogy tudós Hatvani professzor uramnak előkerült az a hatalmas könyve, melyből a fizikát tanította. A teljesen latin nyelvezetű könyv két ábrával van teleszórva. Az erős, bőrfedelű könyv 743 lapján a hollandi nyomású betűk ma is olyan könnyen olvashatók, mintha mostanában nyomódtak volna. Ezt a művet Van Musschenbroek Péter Leyda adta ki 1748-ban. Hatvani a könyv első lapjára sajátkezűleg magyarul a következő sorokat jegyezte:

„Vetem hágában Luchenius fia czeégtől a megjelenés évében márczius hóban egy körmöczi aranyért.

Tudvalevőleg Hatvani volt az első magyar fizika-tanár. Nemesak elméletileg tanított, hanem előadásközben kísérletezett is. Tudvalevő az is, hogy a kísérletezések miatt terjedt el az ördögös híre és szentül hitték többek között azt is, hogy a török szultán ebédét Konstantinápolyból Debreczenbe tudta varázsolni, a csunya asszonyi fejeket pedig szép fejekkel tudta elcserélni.

Hatvani fizikája a debreczeni főiskolai könyvtár kincsei között egyik becses, érdekes ereklye lesz.

— **A vármegye rendkívüli közgyűlése.** Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságának tegnap délelőtt rendkívüli közgyűlése volt. Öt pont volt kitűzve a tárgysorozatra, de le is tárgyalták háromnegyed óra alatt. A gyűlést, mely népesnek egyáltalán nem volt mondható, gróf Degenfeld József főispán nyitotta meg. Első tárgy volt a vármegyei tisztviselők részére engedélyezett 7922 korona pótvavadalmazás felosztási tervezetének tárgyalása. — A gyűlés elfogadta azt a felosztást, a melyet a tisztviselői értekezlet proponált. H. Vámospécs köztség előljáróságának kérelme a tagosítás alatt álló nagyfűlői pusztán levő erdejének letarolása tárgyában hozott képviselőtestületi határozat jóváhagyása iránt teljesítve lett. A nádudvari járás főszolgabirójának felterjesztésére Nádudvar község képviselőtestületének a Hortobágy—Berettyó vidéki belvizeket szabályozó társulat és Lukács Dezső nádudvari birtokostól közdülő ut czéljaira vásárolt terület átvételére s a szerződés megkötésére vonatkozó határozatát a gyűlés megerősíti, illetve jóváhagyja. Ez volt a tárgysorozat utolsó pontja, úgy, hogy a gyűlés már 10 óra előtt véget ért.

— **Hangverseny.** A zenekedvelőkör hangverseny-ciklus folytatásaként az április hó elsején rendezendő Ney-Füredi hangversenyre a t. bérlő közönség szíves figyelme azon megjegyzéssel hivatik föl, hogy a kör bérlői részére rendes helyeik László Albert könyvkereskedésében bezárólag f. hó 25-ig föntartatnak. — Az elsőrendű szék ára 4 korona, a II. rendű 3 korona, melyben a ruhatári jegy ára beszámítva van.

— **Ünnepély Hadházon.** Az 1894. év nyarán Kovács József, akkori országgyűlési képviselő indítványára szűkebb körben „Kossuth” alapítvány” czimen oly összeg gyűlt össze, hogy abból, illetve annak kamatából évenként 20—30 hazafias könyvet vásárolnak és osztanak ki a jobb tanuló gyermekek közt. A könyvosztás évenként Kossuth Lajos halálának évfordulóján történik a helybeli ev. ref. főiskola V—VI. osztályában, mely alkalommal a szülők, az egyházi és községi előljáróság vannak jelen. Ezen ünnepély a tegnapi napon d. e. 10 órakor tartott meg, mely alkalommal Simon Károly tanító szép beszédben ösmertette a tanítványokkal e napot, ennek végeztével a tanulók a Hymnust énekelték. Ezután Kánya Bálint VI. oszt. tanuló Kossuth Lajos életét mondta el igen szépen, — ezt követőleg Sz. Hadházy András és K. Kis Imre kiváló tanulók mondtak alkalmi beszédet, melyet a szülők örömkönyvek között hallgattak. Végül nt. Szabó Lajos ev. ref. lelkész tartott az ifju nemzedékhez igen szépen átgondolt alkalmi beszédet. Az ünnepély fél 12 órakor ért véget, melyen az előljáróság részéről Csapó László főbíró vezetése mellett számosan jelentek meg, ugyancsak az egyház és a szülők is szép számmal voltak képviselve.

— **Két öngyilkosság.** A megye területén a héten két öngyilkosság történt. Földesen Lovas István 64 éves napszámos a kutba ugrott s meghalt. — A másik öngyilkosság H.-Szoboszlón történt. Szűcs Klára életuntségéből felakasztotta magát.

— **Az új ötkoronások ellen.** Alig csillapodott le az az érdeklődés, melyet az ötkoronás tallér az újdonság ingere révén fölkeltett, egyre több hang szólal föl az új pénz művészetlen külseje ellen. Amit a pénz rajzának és metszésének hibáiról forgalombahozatala napján elmondottak, azt minden tekintetben igazolja most a Magyar Iparművészeti Társulat állásfoglalása. A társulat választmányi ülésén szóba kerültek az új ötkoronások. A jelenlevők egyhangú véleménye az volt, hogy az ötkoronás érem úgy művészi, mint technikai nézőpontból nem egyáltalában felel meg a jogos igényeknek. A választmány ezért elhatározta, hogy a társulat nevében megkéri a pénzügyminisztert,

hogy a kezdetleges pénzek helyett készíttessen újakat. A társulat egyben felajánlja közbenjárását, hogy pályázat útján művészi terveket szerez be.

— **Meghívás.** Az 1873. évi XX. t.-cz. végrehajtása iránt kiadott miniszteri utasítás 6. §-a értelmében tisztelettel felkéretnek a loavató bizottsági tag urak, hogy a folyó évi márczius hó 29-től bezárólag április hó 7-ik napjáig, mindenkor reggel 8 órától déli 12 óráig és délután 2 órától este 6 óráig, a város istállója udvarán megtartandó loosztályozásnál résztvevés czéljából megjelenni szíveskedjenek. Debreczen, 1900. márczius hó 20-án. A városi tanács.

— **Emberbaráti intézményeink a világkiállításon.** A párisi világkiállítás magyar osztályában emberbaráti intézményeink, a vakok, siketnémák, hülyék iskolái, a szeretetházak, javítóintézetek is méltó helyet fognak kapni; még pedig nemcsak statisztikai adatok, tervrajzok, pavillonminták, hanem kézimunkák kiállítása révén is. Dr. Szabó Sándor, közoktatásügyi miniszteri titkár, az emberbaráti szakosztály vezetője, rendezti a csoportot s e végből hosszabb tartózkodásra Párisba utazik.

— **A h.-bőszörményi patika ügye.** H.-Bőszörményben az „Arany sas” című gyógytár joga a tulajdonos elhalálása folytán megüresedett. Az alispán a jogra pályázatot hirdetett s beérkezett 19 pályázó kérvénye. Ezeket a kérvényeket véleményadás végett az alispán kiküldte H.-Bőszörmény városi közgyűlés márczius 20-án foglalkozott ez ügygel. Mindjárt a gyűlés elején egy indítványt adtak be, hogy a gyógytár jogának elnyerésére a megyei közigazgatási bizottságnak s a belügyminiszternek Vultur Endrét, az „Arany sas” gyógytár 10 év óta hiv. gondnokát ajánlja a képviselő. Az indoklás kiemeli, hogy mint végrendeleti örökös, a Vultur Endre gyógyszerésze az „Arany sas” gyógytár helyisége s a teljes patikafelszerelés; Vultur 10 év alatt kifogástalanul működött s a nép nagyon szereti; Vultur még soha sem kapott jogot, ajótékony-ság terén sokat tett stb. Így egyedül Vultur illetékes a gyógytár jogára. Az indítványt esatolják a gyűlésről felvett jegyzőkönyvhöz, mert a megejtett szavazás eredménye más lett; ugyanis Ercsey Gábor b.-ujvárosi gyógytárstulajdonos (ki egyidőben a bőszörményi „Korona” gyógytár bérlője volt) kapott 68, Vultur Endre 56, Dermár Pál 46, Nyiri Bertalan (Déva) 14, Horváth Ignác (Budapest) 1 szavazatot a beadott 188 szavazat közül. Az esetről szóló jegyzőkönyvet felterjesztik a közig. bizottsághoz. A gyógyszerészválasztás ügye hetekig izgalomban tartotta Bőszörmény városát.

— **A furulya hódít.** Amerika furulyát kér tőlünk. Egészen közönséges hat liku tilinkót, amin a pásztorlegény szokta elsratni a bábáját s a minek három-négy krajczár az ára — helyben. Odakünn majd többet is adnak érte, ha divatba jön. Arról pedig, hogy divatba jöjjön, az a newyorki czég gondoskodik majd, amely föl-hívja a magyar boltosokat, hogy tegyenek neki ajánlatokat a magyar furulyára vonatkozólag.

— **A szerencsétlenség fia.** Csósz Demeter, özvegy Csósz Gáborné pocsjai szegény asszony tizenegyesztendő fia igazán nagyon szerencsétlen embernek készült. Szinte jót tett vele a teremő, hogy magához vette. A kis Csósz Demeter meghalt tudniillik: és pedig igen tragikus halállal. Játszadozott a pocsjai szárazmalomban, míg a Péter nevezetű bátyja némi kukoriczát örletett az édes anyjának. A kis fiu magára hagyatva, ott ugrált fürgén a nagy kerék környékén, miglen egyszer csak beleragadt a kerékfog a kis ködmönébe. Egyet sikoltott, aztán a kerék sebesen megforgatta a levegőbe, s mire a malombeliek összefutottak, össze is törté szörnyen a kis Csósz Demetert, a ki szegényke csak éppen most nem tudott szabadulni a halál torkából, amelybe pedig ugyan-csak elégszer nézett. Nemrégiben a kutból húzták ki a kis Demetert, s csak alig alig tudtak lelket verni bele. Azután néhány napra e baleset után meg ott katiczaskodott a konyhában, s a tűzhely mellett lobbot

vetett a ruhája, úgy, hogy a feje, keze, lába veszedelmesen összegett. S már régebben, egész kicsi korában, a malomkerékkel is esett holmi baja Csász Demeternek, aki bizony szerencsétlen órában jött a világra.

— **Köpködni tilos!** A párisi közegészségügyi tanács legutóbb megtartott gyűlésen elhatározta, hogy Páris összes utcáin nagy plakátokon fogja hirdetni a legújabb tilalmat:

Az utcán köpködni tilos!

A rendeletet azzal indokolja meg a tanács, hogy a tüdővész rohamos terjedésének ez uton is határt kell szabni. Az örökké élzeledő Paris persze nem hagyta szó nélkül a rendeletet és az egyik francia élezcslap szerint újabb gyakran látni az utcákon rohanó embereket. Sietnek haza — köpködni!

— **A császár galambjai.** A német császár, amikor legutóbb a Kurfürst Friedrich Wilhelm nevű hajón Helgolandba utazott, onnan személyesen bocsátott el postagalambokat, amelyeket Berlinből hozott magával. A nyolcz galamb mindegyike vitt üzenetet a császári család és az udvar egyes tagjaihoz. Valamennyi galamb megérkezett a rendeltetési helyére. A császár mindegyik tengeri útján folytatni fogja a kísérleteket.

— **Az iparhatósági megbizottak intézménye.** A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy az ipartörvény most folyamatban levő módosításának előkészítése alkalmával az intézmény átalakítását is tervbe veszi. Tekintettel arra, hogy az iparügyi közigazgatásban nem mellőzhető az iparosok, kereskedők önkormányzati közreműködése, a miniszter ezt az intézményt továbbra is fenn akarja tartani, de az iparhatósági megbizottakat fel óhajtja menteni azoknak a feladataknak teljesítése alól, melyek végzésére nem képesek.

— **Hírfűzér.** (Kölcsonkért a királytól.) Egy páncsovai ember nagy dologra határozta el magát. Ezer forintot kért kölcsön a királytól, a melyet ötven forintot részletekben ígért letölteszteni. Persze nem kapta meg a kölcsönt. — **Agyonvert katona.** A szatmármegyei Pettyén községben Andreka Ábrahám nevű katonát, ki leitta magát, a káplárja úgy fejberugta, hogy rögtön meghalt. — **Öngyilkos urnő.** Ujpesten Hasza József tanító fiatal felesége gyógyíthatlan betegége miatt felakasztotta magát és meghalt. — **Influenza-járvány.** Az influenzaz az ország minden részében el van terjedve. Így például Fiuméban ezer számra betegednek meg az emberek s Kolozsváron is nagy a betegek száma. — **Huszonöt ember a Dunában.** Vásárosok mentek hazafelé Kolozsvárról s kompon akartak átszállani a Dunán. A kötél elszakadt s a kompon ülők közül huszonöt ember a vízbe fuladt.

X Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjük határozottan Ferencz József keserűvizet.

— **Ötletek.** Ha a valótlanág egy napos, akkor hazugság. Ha egy éves, akkor nem igaz. Ha száz éves, akkor legenda.

A takarékoság erény, de mint a többi, szintén kényelmetlen.

A farsang napjaiban józan emberek se restelték hirdetni, hogy bolondok. Hamvazó szerdával megkezdődik az az idő, amikor bolondok nem restelik hirdetni, hogy józanok.

A: Mondd, sohse vettél a feleségednek ékszeret?

B: Sajnos, egyszer és egész életemben bánom.

A: Igazán! Mi volt?

B: (sohajtvá) Jegygyűrű.

A: A győzedelmet miért ábrázolják mindig női alakokkal?

B: Majd megtudod, ha megnősülsz.

— **Képeslevelezőlap-ujdonságok: husvétii tojásos és nyulas. Kaphatók a Csokonai-papirkereskedésében.**

SZÍNHÁZ.

Ninon. Stojanovics jeles operája ismét nagy érdeklődés mellett került színre, gondos előadásban. Az érdeklődést méltán megérdemli ez a magyar opera, mely úgy bájos zenéjével, mint megragadóan szép szövegével igazán lebilineseli a figyelmet. Az igazgató-ság mindenkor kellemes estét szerez a közönségnek, valahányszor műsorra tüzi ezt a valóban szép operát. A szereplők közül különösen **Bödy Ella** aratott sok tapsot, több ízben nyílt színre is. **Környei** és **Karacs** hasonlóképp jók voltak. Az operát megelőzőleg **Makai Emil** pompás egy felvonását, **A királyné apródját** játszották. Ebben **Kiss Irén**, **Fáy Flóra**, **Szabó Irma**, **Szathmáry és Sziklai** arattak sikert.

A kis püspök. Lovassy Andor pályanyertes vígjátéka először szombaton kerül színre. A bemutató előadás elé méltán néz nagy érdeklődéssel a közönség, mert Lovassy darabja negyvenkilenc pályamunka között találatot legjobbnak. Az előadók nagy kedvvel tanulják be szerepeiket. Színházi körökben nagy sikert jósolnak a darabnak. Ugy tudjuk, hogy a premierre Nagyváradról is sokan átjönnek.

Influenza a színpadon.

— márczius 21.

A kolozsvári Nemzeti Színház színészei között heves influenza-járvány dühöng. A közkedvelt szubrettek és drámai hősnők kifogástalan orrhagon sohajtoznak, a közkedvelt komikusok orrhagon mókáznak s a közkedvelt kóristalányok orrhagon — kokettiroznak. A darabokat teljes szubrettakvizícióval adják elő. A „Szóke Katalin” czimszerepét kezdik Horváth Paulával, folytatják Komlósi Emmával, Bilkei Irénnel, Székely Irénnel, Miklósi Margittal, Turchányi Olgával s így tovább. A tegnapelőtti előadás — mint kolozsvári színházi tudósítónk írja — a következőképp folyt le:

Rendező (színpad mögött): Horváth kisasszony, ön következik:

Horváth (kiugrik a színpadra.): Dehéz az élet, vagy a keszrem, dines olyad, aki... hpei!!! (zavartan kiszalad.)

Rendező (a színpad mögött.): Komlósi kisasszony siessen; folytassa az ég szerelméért!

Komlósy (kiugrik): . . . szeredne engem!

A földön didesen . . . hpei! hpei! oly árva . . . hpei!!! (Elszalad.)

Rendező: Bilkei kisasszony! Rajta!

Bilkei: . . . mind éd;

Letört kis virág bus dplementén . . .

hpei!! (Elszalad.)

Rendező: Turchányi kisasszony, alléz.

Turchányi (kiugrik): . . . hpei . . .

hpei . . . hpei . . .

A kar: . . . hpei . . . hpei . . .

Rendező (a színpad mögött): Az áldóját, vége mindennek! Mind influenzásak! Erzem, hogy én is kezdek náthás lenni. Tyűhh, de csavarja az orromat. Da . . . most, most . . . hpei!!!

(Függöny.)

Diákcsiny.

Pór Gábor atyánkfia egy reggelen nagyon is szomorú kedélyhangulatban ébredezett fel álmából. Nem elég, hogy az adó pontos befizetése miatt végrehajtást tüztek ki árva fejére, hanem az e miatt való tusakodásban úgy megfajult a fogazatának egyik résztele, hogy keserű pillanataiban még a háza padlását is csillagos menyboltozatnak tekintette.

— Asszony, — szólt oda a feleségének.

— Hozzi az ünneplő ruházatomat, hadd öltözködjök neki, mert hát ezt a fájdalmat nem lehet tovább kibírni teremtt léleknek.

Jutka asszony holmi ellenvetés-félet emlegetett, hogy hát bolond időpontban talált előkerülni ez a fogfájás. Mi lesz, ha Pór uram elutazik s a végrehajtó ki talál jönni? Hogy igazítja el vele a sort?

A kétségeskedő asszonyi kebelt azonban megvigasztalta Pór uram, hogy sohse epedezzek, mert nem leszen semmi baj. Először is délután három órára van kitűzve az árverés, másodsor meg a bíró komával tárgyal már ő a körülmények felől és nem történik semmi herczehureza.

Ekközben az asszony által előkeresett ünnepi ruházatot felöltögette magára s — sajgó fájdalomtól eszközölt gyilkos tekintettel vette kezébe göröcsös tölgyfabotját s kimért léptekkel megindult a város felé, hogy borbélyi manipulációval megszüntesse sajgó fájdalmát.

Szép napos idő volt, kellemes tavaszi sugár szűrődött át az országut mentén álló fák kipattant levelei között. Pór Gábor erősen felkötözött állal baktatott a város felé, melynek toronygombját bearanyozta a kelő nap-sugár.

Utközben csárda állott az útszélén. Olyan kurtakoresma-féle helyiség. Pór Gábornak eszébe jutott, hogy jó volna egy kis bátorságot bekebelezni, nehogy a műtét alatt félelmet áruljon el.

A csárdában már ekkor vendégek iddó-gáltak. A nagyobb ivóban két diák szüresölgette a szeszt, míg a külön szobában a végrehajtó ur iparkodott tisztába jönni a gyomrával.

A szomorú ábrázatu Pór láttára felkaczagott a két diák.

— Mi az, bátyám? Mi baja? — kérdezték egyszerre.

— A fogam! . . . Jaj, az áldóját! . . .

Hasítja, égeti a fájdalom!

— Hahaha! Hát még ez is valami! No látja, az Isten vezérelte most magát ide!

— Miért?

— A másik teremben épen egy ügyes fogorvos ül, aki ötven pénzért úgy helyrehozta a fogazatát, hogy rögtön meggyógyul. Azután meg fájdalom nélkül huzza ki a fogat.

Tyűh! Hogy megörült egyszerre a jó Pór Gábor! Hamarosan beöblítette a kikért itókat s indult a másik szoba felé.

— Csak aztán jó hangosan beszéljen vele, mert süket az istenadta! — figyelmeztette egyik diák.

A végrehajtó nyugodtan edegélte reggelijét, magában elmélyedve számígtatván holmi kilátásbáhelyezett végrehajtási költségeken, mikor egyszerre csak benyílik az ajtó s betoppan a felkötött állu Pór Gábor.

— Adjon Isten! — ordítja oly erővel, hogy az ablakok is megrezegtek belé.

— Mit akar? — nézett rá a végrehajtó hatálra rémülten.

— A fogam fáj, huzza ki az ur!

— A foga? Én? . . . Az esze tisztul magának, halija?

— Nono, csak ne oly nagy fényen: Tudom ám én is, hogy mi a tisztesség! . . . Nem kívánom ingyen, ne féljen az ur. Megfizetek becsülettel!

— Nekem? Hát kinék néz maga engem?

— Hát borbélynak!

— Ejnye azt a . . .! No nézd! . . . Most mindjárt kitakarodjon innen! . . . Borbély a nagyapja, nem én!

— Hát kérem, a másik helyen van két fiatal ur, azok mondták, hogy borbély volna az ur, vagy mi!

— Süsse meg a tudományát! Jegyezze meg magának, hogy én a végrehajtó vagyok!

— Vé-vé-gre-ha-jtó! — hebegte Pór hatálra-rémülten s futó nyulként ugrott ki a szobából a két diákhoz, hogy megszámadoltatja őket, de azok már régen kerekét oldottak.

Az ijedség különben használt Pór Gábornak. Fogfájása teljesen megszűnt s visszatérhetett a falujába a csárdától.

Hanem rendbe is hozta délután három órára a dolgát. Nem tudtak volna neki annyit fizetni, hogy a végrehajtó szemei elé merészkedett volna kerülni.

Vidám diák.

KÖZGAZDASÁG.

Mire ügyeljünk a műtrágyák vásárlásánál. A műtrágyák iránti kereslet évről-évre fokozódik s bár statisztikailag pontosan ki nem mutatható az évenként felhasznált mennyiség, annyi mégis konstatalható, hogy ma már legkevésbé sem viseltetnek gazdáink a műtrágya alkalmazása iránt oly nagy ellenszenvvel, mint még csak öt-hat évvel ezelőtt is. S ha vizsgáljuk a műtrágyákkal tett kísérletek eredményeit, láthatjuk is, hogy teljesen indikált azoknak minél szélesebb arányokban való felkarolása; mert kétség telen, hogy azok teljes alkalmazásával terméseinket ugy mennyiségileg, mint minőségileg fokozhatjuk, illetve javíthatjuk, s ezáltal jövedelmünket is emelhetjük.

Most, hogy éppen a műtrágya bevásárlás időszakához közeledünk, nem vélünk felesleges munkát teljesíteni azzal, hogy közlésszük az 1895. évi XLVI. t. cikknek az iparszerűen előállított vagy kezelt s a kereskedelmi forgalom tárgyát képező állati, növényi- és ásványi trágya s ezek forgalomba hozatalára vonatkozó következő rendelkezéseit:

Mindazon zsákok, melyekben a rendes kereskedelmi forgalom tárgyát képező trágyák és trágyaszerek árultatnak, illetve szállítatnak, a bennök levő trágya nevét és annak növénytápanyag mennyiségét (használati értékét), az egyes tápanyagokat külön-külön %-okban mutatva, le nem törölhető felirással látandók el és az illető gyár vagy szállító ólompecsétjével lezárva, lehetőleg 50, 75 vagy 100 kg. tartalommal hozandók forgalomba.

A trágyában előforduló tápanyagokat következő sorrendben és rövidítésekkel kell megjelölni: Nitrogén helyett Nit; Phosphor helyett: PH.; Káli helyett: K. — E szerint tehát a phosphortartalom akként jelölendő, hogy a „PH” után következő szám a vízben oldható phosphorsavat jelentve, s ha ezenkívül esetleg még vízben nem oldható phosphorsav is jelöltetik, illetve biztosítatik, ez utóbbinak százalékszámát plus jeggyel az előbbi szám mellé irandó pl. Ph. 13% + 2% = 13% vízben oldható és 2% vízben nem oldható phosphorsav.

Az egyes trágyafélékre még a következő megjelölések kötelezők: szuperfoszfátnál csak a vízben oldható foszforsav; ammoniak-szuperfoszfátnál: az ammoniak-nitrogén és a vízben oldható foszforsav; nitrogén szuperfoszfát keverékeknél az összes nitrogén és a vízben oldható foszforsav; salétrom szuperfoszfátnál a salétrom-nitrogén és a vízben oldható foszforsav; esontlisztnél a foszforsav, a nitrogén és azon kívül, mely hogy az ára milyen minőségű, pl. hogy nyers, zsirtalaított vagy párolt esontliszt; szárított marha és sertés-trágyáknál a nitrogéntartalom; kálit tartalmazó keverékeknél; a kálitartalom kálium oxidra és nemcsak valamely kálisóra számítva.

Ingadozó megjelölések vagyis efélék: Nit. 31/2—4% nem alkalmazhatók, hanem csakis határozott számok pl. Ph. 18%.

TŐZSDEI JELENTÉS.

— Távirati értesítés. —

Budapest, márczius 21.

Ertéktőzsde.

Kötetett	Kezdődött	1/2 1 órákor zárlat
	forint	forint
Buza áprilisra	7.67	7.54 — 7.68
Buza októberre	7.86	7.76 — 7.81
Rozs áprilisra	6.39	6.34 — 6.40
Zab áprilisra	5.—	5.35 — 6.66
Tengeri májusra		
1900.	5.27	4.94 — 4.95
Repeze szept.-re	12.60	12.65 — 12.70

A határidő-üzlet.

Délutáni zárlat:

Osztrák hitelrészvény	751	kor 60 fill
Magyar hitelrészvény	749	„ 50 „
Osztrák-magyar államvasuti részvény	645	„ 50 „

Déli zárlat:

Osztrák hitelrészvény	753.—	kor. 50 fill.
Magyar	749—	„ 25 „
Osztrák-magyar államvasuti részv.	659—	„ 35 „

Délutáni zárlat 4 órákor:

Buza tavaszra	7.51—	7.52
„ őszre	7.74—	7.75
Rozs tavaszra	6.32—	6.33
„ őszre	6.56—	6.57
Zab tavaszra	4.92—	4.93
Tengeri májusra	5.89—	5.30
Repeze aug.—szept.-re	12.80—	12.90

REGÉNY.

A csöndes lakó.

— Angol regény. —

Írta: Pryce Richard.

Fordította: Karem.

(Folytatás.)

Smithné összeszedte varrómunkáját és betette a pohárszekbe. Azután szétkaparta a zsarátnokot a tűzhely rostélyán és eloltotta a konyhában levő két gázláng egyikét. Ezzel az utóbbi szokásával Smith soha sem tudott megbárátkozni. Ő még rendszeren fenn szokott maradni vagy egy negyedóraig, mikor felesége lefeküdt és egyáltalában nem bírta belátni, miért kell a másik gázlángnak a világát magától megtagadni. Smithné azonban fölöslegesnek tartotta, hogy tovább éljen, mint a meddig neki magának szüksége volt rá és rendszeren eloltotta, mikor föl akart menni. Férje nem mondott semmit, de szépen újra meggyújtotta, mikor az asszony kiment. Regében szót is tett miatta, de olyankor mindig azt a feleletet kapta, hogy roppant könnyelműség az, ha valaki csak ugy hiába, teljes világítás mellett fenn üldögél. Így aztán később felhagyott az ellenmondással és taktikához fojyamadott. A tüzet azonban soha sem tudta újra fölélesztetni. Azt olyan alaposan széjjelkaparta az asszony, hogy az izzó parázs szétszórva, vagy hamuba fulasztva csakhamar teljesen kihült. Egyetlen egyszer vetemedett annyira, hogy szilánkokkal újra fölgerjesztette a tüzet, de büne kitudódott és annyit kellett érte hallgatni a házi tűzhely zsarának, hogy többet nem merje elkövetni.

Megelégedett tehát annyival, hogy a még meglevő kevés parázs szentet a fogóval esomóba kaparta és míg ennek a melege tartott, lábait a párkányra téve üldögélt fenn a tűzhely mellett. De már pipázni nem szabad neki. Smithné azt tartja, hogy a füst átjárja az edényt, s a szaga aztán megérzik a theán.

— Nézd az Emma apját — szokta mondani — ő soha sem pipázik.

Smith maga elé képzelte a kis methodista fűszerest, az ő fényes, fekete kapátjában, gondosan megkötött nyakraválójával s a nyitott melénnyel, melyből csaknem egészen kilátszik a fekete gombokkal ékeskedő hófehér fekete ingmell; meg aztán a sápadt arczára és ritkas, kikent hajzatára gondolt és felig magában így dörmögött:

— Ha pipázna, megis adná az arát!

— Mit mondtál? — kérdezte felesége.

— Semmit; felett Smith sóhajtv. Mire Smithné kijeientette: nem is hiszi, hogy lehetne ez ellen valamit mondani.

— Ha nem lehetsz el a dohányzás nélkül — folytatá — hát ott az udvar. Nem hiszem ugyan, hogy a madarak szeretnék a füstöt, de hát ők szegények nem panaszkodhatnak, mert nem tudnak beszélni. Hanem azt meg nem engedem, hogy ott pipálj, a hol én eszem és dolgozom és azt megmondom neked, hogy ha valahol megtalálom azt a te utálatos bagószagu pipádat, azonnal összetöröm. Ugy biz én.

Ez a beszéd sok idővel ezelőtt esett. Szegény Smith azóta megadta magát és pipája egy bádogdoboz fenekére került. Az udvaron nem volt kedve pipázni; már pedig a feleségével jóban, roszban meg kell neki férni. Ő neki ugyan több jutott a rosszból, de a milyen békés természetű, ha sohajt is néha vesztett szabadsága és rabságban töltött ifju évei miatt: hangos panaszra soha sem fakad.

Smithné eloltotta az egyik gázlángot és készült az ajtón kimenni, de minthogy az utolsó szónak mindig az övének kell lenni, adott még egynéhány utasítást.

— Ne maradj fenn fél éjszakán át. Mindig felköltesz, mikor bejössz. A széket meg tedd vissza a helyére, mikor felállasz róla; a konyhaajtót pedig zárd be; de el ne felejtse! Vagy tán nem is hallgatod, a mit mondok?

— De igen; — felelt a férj.

— Nohát, — folytatta az asszony, — ügyelj, hogy ne legyen itt csupa rendellenesség reggel, mikor lejövök. A hírlapot a szenes-ládába teheted; jó lesz vele tüzet gyújtani. Ugyse szeretem, ha össze-vissza hányódik a szobában. Csak aztán ne maradj fenn sokáig; érted?

Addig ki nem ment, míg választ nem kapott; akkor végre betette az ajtót és hallani lehetett lépteit, a mint a lépcsőn fölfelé haladt. Férje nyugtózott egyet és tenyerebe temette arczát.

A zsarátnok halkán perezegett, amint lassanként kihűt. Koronként egy-egy szendrabka pattogva vált le róla. A szél süvöltözött a ház körül és befűtyölt a kéményeken. A partról idehalatszott a hullámok tompa mormolása, míg a fal tövében egy tücsök csiripelgetett.

Smithnek erről egy másik tücsök jutott eszébe, mely a barn-streeti konyhában szokott csiripelgetni. Az egyik konyhaleány nem állhatta a hangját és meg akarta fogni, hogy megöjje. De hiába volt minden erőlködése; nem tudta megfogni s a kis zenész tovább is csak muzsikálgatott éjjelenként.

— Hej, azok boldogabb idők voltak, gondolta Smith magában, — és feje sulyosan ereszkedett a kezére. Nem volt a fizetésén kívül semmije; de hát baj az? — akkor legalább nem parancsolt neki senki. Mi az a néhány fontnyi összeg, mely a takarékpénztárban az ő nevére van bejegyezve s a mely különben sem jövedelmez többet, mint két egész és három negyedrész százalékot, a szabadság megbecsülhetetlen kincséhez képest! Bár inkább másnak jutott volna az a pénz! Akkor Smithné most is Long Zsuzsánna lenne, vagy legalább nem lenne Smithné és ő maga — vajjon ő maga mi is lenne akkor? Bizonyosan szolgálásban lenne most is. Talán pincér valamelyik esinos londoni vendéglőben, vagy valami előkelő uri ember inasa; — ez mindennél jobban kedvére való lenne. Mint ott van például Saltash ur, néha gazdájának unokaöccese, ki akkor is el akarta csalogatni helyéről.

— Te nagyon takaros ficzkó vagy, — így mondta neki mrs. Saltash akkortájt — és nagyon pompásan tudod a ruhákat összehajtogatni. Ez a bőrönd nagyon ügyesen van becsomagolva. Ha akarod, én szolgálomba fogadlak és azonnal felmondok mostani inasomnak, ha azt mondd, hogy eljössz. Smith mosolygott.

— Köszönöm, sir, ön nagyon kegyes, de nem hagyhatom el James urat. Már én ismerem szokásait és ő nagyon rosz néven venné tőlem, ha el akarnám hagyni. Hanem azért nagyon köszönöm jóindulatát, sir.

— Jó, de ha valamikor el akasz menni, tudás velem; — szolt a fiatal ember könnyedén; majd, mielőtt eltávozott volna, a villás reggeli alkalmával fölemlítette nagybátyjának ezt a beszélgetést.

— Ah fiam, Smith nélkül nem tudok ellenni; — szolt az öreg sir James! és szolgálójának ez elég jutalom volt.

És ő ott maradt, s az eredmény az lett, a mit láttunk.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Csütörtökön, 1900. évi márczius hó 22-én,

Proletárok.

Színmű 4 felvonásban.

Főmunkatárs: Ujlaki Antal.
Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

Érvényes 1899. október hó 1-től.

Sz. v.	Gy. v.	Tv. sz.	Sz. v.	Sz. v.	Tv. sz.	Állomások.	Tv. sz.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.
*170	1702	1754	*1706	1710	1742		1745	1700	*1707	1728	1718	1701	*1708
I-III.	I-III.	II-III.	I-III.	I-III.	II-III.		II-III.	I-III.	I-III.	I-III.	II-III.	I-II.	II-III.
9.15	1.55		7.05	4.06	6.06	ind. Budapest k. p. u.	érk.		5.45	6.30		1.50	8.10
2.29	5.35		1.24	4.06	6.06	énd. Püspök-Ladány	érk.	5.18	9.45	11.28	1.28	9.48	1.47
8.36	6.26		2.33	5.14	7.40	érk. Debreczen	ind.	3.37	8.15	10.27	12.00	9.01	12.36
5.18	8.18			9.42	9.42	rk. Nyiregyháza	ind.		6.44	6.44		6.41	10.55
7.08	10.30			11.26	11.26	érk. Szeres	ind.		5.10	5.10		5.00	9.07
6.58			8.52	8.52		érk. Búd-Szt-Mihály	ind.		3.10	3.10		5.80	
6.15						érk. Nagy-Léta-Vrtes	ind.					5.25	
	11.35					ind. Füzös-Abony	érk.						
3.56	6.46	8.20	3.00	5.22		ind. Debreczen	érk.	6.45	10.12		7.51	8.56	12.16
4.58	7.29	9.47	4.01	6.35		érk. Erőhályfalva	ind.	5.27	9.14		6.36	8.15	11.17
9.09			8.21			érk.) Nagyvárada	ind.		5.48				6.50
	5.48					ind.) Erőhályfalva	érk.	9.09					
5.10	7.31	9.59	4.11	6.00		ind. Nagy-Károly	ind.	5.09	8.15		6.22	8.12	11.00
6.08	8.06	11.15	5.04	8.00		érk.) Zilah	ind.	4.05	2.18		5.18	7.41	10.19
	2.23	2.23				ind.) Nagy-Károly	érk.				10.17		4.07
6.11	8.08	11.25	5.14	8.30		érk.) Gyilvác	ind.	9.18					
6.39	8.26	12.04	5.41	9.04		ind.) Szatmár	érk.	3.57	8.07		5.13	7.39	10.14
6.40	8.27	12.05	5.42	9.09		érk.) Nagy-Bánya	ind.	3.32	7.37		4.88	7.21	9.47
7.08	8.50	12.46	6.11	9.50		érk.) Fehér-Gyarmat	ind.	2.47	7.09		4.85	7.20	9.46
10.41			10.17			ind.) Királyháza	ind.		3.25		4.00	6.59	9.18
2.25			5.50			érk.) Bány	ind.		10.41			10.17	5.50
9.22			11.41			ind.) Királyháza	érk.	Gy. v.	2.42	8.57		6.58	9.10
4.10	8.52		6.23	11.49		érk.) Taraczköz	ind.	1703.	1.32	5.49		6.08	7.57
7.18	9.44		7.36	1.10		érk.) M.-Sziget	ind.	1-III.	10.28	2.57			5.30
8.27			9.52	4.42		ind.) Sziget-Kamara	érk.						
10.28						érk.) Nagy-Booskó	ind.						
		Sz. v.				érk.) Kis-Booskó	ind.						
		1712.				ind.) M.-Sziget	érk.						
6.55		1-III.	5.80			ind.) Sziget-Kamara	ind.						
8.49	9.51	3.50	7.48			érk.) Nagy-Booskó	ind.						
10.14		6.21	9.14			érk.) Kis-Booskó	ind.						
10.15		6.30	9.15			érk.) Körösmező	ind.						
10.50	11.18	7.20	9.50			érk.) Körösmező	ind.						
			2.28										
V. v.	V. v.		V. v.	V. v.									
1728	5812		5814	1728									
I-III.	I-III.		I-III.	I-III.									
11.33	6.55		3.45	10.00									
11.40	7.02		3.52	10.07									
11.41	7.07		3.57	10.08									
12.13	7.43		4.33	10.88									
12.14	7.51		4.43	10.89									
	8.02		4.54										
8.50				1.30									

* Budapest k. p. u. Püspök-Ladány között az 1708. sz. személyvonatnál, Püspök-Ladány és Nagy-Károly között az 1706. és 1707. sz. személyvonatoknál naponta, továbbá Debreczen-Püspök-Ladány között az 1705. sz. személyvonatnál minden kedden a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.

József kir. herceg-utcán

az

5-ik számú ház

igen olcsón

eladó.

Értekezhetni Csapó-utca

18. számú ház tulajdonosánál.

Szőlővessző-eladás.

A méltóságos gr. Degenfeld József és dr. Balkányi Miklós urak tulajdonát képező

Erzsébet szőlő-telepen

az alább jegyzékelt kiváló minőségű, tökéletesen fajtiszta szőlővesszők tavaszi szállításra eladók.

I. Gyökeres :

Olasz rizling 86000 drb.
Kadarka 50000 „

II. Sima :

Olasz rizling 150000 drb.
Kövi dinka 90000 „
Opotó 20000 „
Nagyburgundi 50000 „
Kadarka 80000 „
Fehér chasselas 20000 „
Zöld silváni 10000 „

Bővebb felvilágosítást nyújt

az Erzsébet szőlő-telep
kezelősége.

Iroda : Debreczenben, Kossuth-utca 32. sz.

Geréby Fülöp utódai cég Debreczenben.

Ajánl legmegbízhatóbb forrásból beszerzett

gazdasági magvakat

u. m. :

valódi francia luczernát
legszebb magyar luczernát
elsőrendű veresvirágu lóherét
államilag ólomzáróva, arankamentességre
nézve megvizsgálva.

Oberndorfi répa, sárga, kerek
Mammuth répa, piros husu
valódi quedinburgi fajtiszta minőség, a ter-
melő ólomzáróval ellátva.
Angol perjét legnehezebb minőségben stb.

Állandó raktárt tartunk legjobb minőségű

Portland- és Román-Cementből,

tiszta asphalt bitumenből készült
Asphalt fedéllemez,
kőfedéllemez és
elszigetelő lemezekből,
közönséges, valamint legfinomabb kristályos
Carbolsav, Carbolineum,

Creolin,
kocsikenőcs, legjobb kék, uszó
különbféle gépkenő-olajok,
Towott-kenőcs és
finom Vazelin bőrkenőcsből.

Vidéki megrendelések azonnal a legnagyobb gondal eszközöltetnek.

a legjutányosabb árban felvétetnek
kiadóhivatalunkban
Hirdetések Kossuth-utca 13. sz.

Nyomatott a „Csokonai“ nyomdában, Debreczenben.

Arany érem!

Arany érem!

Kárpáti mellszörp

Köhögés ellen

mell- és tüdőbetegek részére.

Ezen szörp mell- és torok-bajoknál, el-
nyálkásodás, rekedtség, idiült hurut, inger
és számarköhögés, nehéz lélegzés, tüdővész,
továbbá általános és gyomorgyengéségnél
legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható.

Egy nagy üveg ára 1 Korona 60 fillér,
egy kis üveg 1 Korona.

Kárpáti mellpasztillák.

Ezen pasztillák a Magas-Tátrán található
gyógyfűvek- és gyökerekből készülnek, szin-
tén legjobb sikerrel használtatnak a fentebb
felsorolt betegségeknek. Egy doboz ára 50 fill.

Kárpáti melltea.

Egy nagy csomag 80 fill, egy kis csomag
40 fillér. Szintén kitünő sikerrel haszná-
latik a fentebb felsorolt betegségeknek.

Valódi minőségben kapható a készítő
Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán. Deb-
reczenben: Tóth Béla gyógyszerészárán
(Tisza-palota), G. Rochlik Arthur főter 2144.
Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő
gyógyszerárán.